

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Priebežná informácia o aktivitách na projekte Network

December 2015 – december 2016

Tím IVPR pre projekt Network zabezpečil od decembra 2015 do decembra 2016 spracovanie všetkých zmluvne dohodnutých výstupov za Slovensko. Uvádzame ich stručnú charakteristiku podľa jednotlivých sledovaných tematických oblastí.

Príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ

- Sociálna mobilita v Európe

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

V porovnávacej štúdii sú uvedené príklady opatrení slovenskej vlády súvisiace so sociálnou mobilitou. Uvádzané sú výhody pre rodičov a zamestnaných rodičov týkajúce sa starostlivosti o deti, budovanie nových škôlok, zlepšenie učiteľských plátov a školenie v základných a stredných školách. Uvádza sa tiež štart duálneho vzdelávacieho systému, podpora zamestnanosti mladých ľudí a vytváranie pracovných príležitostí pre ich prvé pravidelne platené zamestnanie, a tiež posilnenie kapacity a kvality verejných služieb zamestnanosti. Osobitne sú uvedené aktivity Rómskej reformy a aktivity na podporu ľudí so zdravotným postihnutím.

- Utečenecká kríza v Európe – prístupy k integrácii utečencov na trh práce

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Porovnávacía štúdia informuje o podpore integrácie utečencov na trh práce. Na Slovensku táto otázka nie je veľmi sledovaná. Vláda a sociálni partneri sa s touto otázkou vysporiadávajú v rámci zvyšovania zamestnanosti domáceho obyvateľstva a integrácie cudzincov. Zatiaľ neboli prijaté špeciálne opatrenia na podporu zamestnanosti či podporu samostatnej zárobkovej činnosti utečencov a žiadateľov o azyl. Čo sa v poslednom období udialo, to je urýchlenie postupu pri žiadosti o azyl. Platí, že úspešní žiadatelia o azyl využívajú rovnaké nástroje na podporu zamestnanosti a samostatnej zárobkovej činnosti ako domáca populácia.

- Politiky zaoberajúce sa chudobou pracujúcich v Európskej únii

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdia skúma, čo predstavuje chudoba pracujúcich a ako sa vyvinula počas posledných desiatich rokov. Dôraz sa presúva na aktivity zabraňujúce chudobe pracujúcich a na posúdenie, do akej miery je chudoba v zamestnaní prioritou vlád a sociálnych partnerov. Na Slovensku sa sociálni partneri zameriavajú na rokovania o minimálnej mzde, kde však reflexiu životného minima v koncepte minimálnej mzdy zastávajú len odborári.

- Samozamestnávanie/živnostníci v Európe

(Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)

Štúdia mapuje situáciu v oblasti zamestnávania sa občanov na Slovensku v zmysle platnej živnostenskej legislatívy. Charakterizuje základné typy živnostenského podnikania (voľné, remeselné a viazané živnosti) a podrobnejšie rozoberá podmienky aktivít živnostníkov. Napr. so zamestnancami a bez zamestnancov, vo vzťahu k ekonomicky závislej činnosti a sociálnemu zabezpečeniu. Zahrňuje tiež slobodné povolania a výkon poľnohospodárskej činnosti. Organizácie zastupujúce záujmy živnostníkov.

- **Reaktivácia - návrat dlhodobo vylúčených na trh práce**

(Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)

Štúdia skúma zamestnávanie občanov dlhodobo vylúčených z účasti na trhu práce v Európskej únii. Správa za Slovensko informuje o aktuálnej situácii, diskusiách, politikách a príslušných nástrojoch a projektoch zameraných na motivovanie a uľahčenie návratu týchto osôb na trh práce. Príslušné nástroje a opatrenia sa analyzujú špecificky podľa oblastí ich použitia a cieľových skupín pre ktoré sú určené.

- **Zapojenie sociálnych partnerov do EÚ semestra (krátka informácia)**

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

Účelom štúdie bolo zmapovať, do akej miery a akým spôsobom sú organizácie zamestnávateľov a odborov zapájané do aktivít spojených s realizáciou procesu Európskeho semestra, napr. príprava národnej správy o SR, špecifické odporúčania Európskej komisie pre SR, prijatie Národného programu reforiem. Správa dopĺňa predchádzajúcu správu z r. 2015 a venuje sa špecificky roku 2016.

- **Úloha neverejných poskytovateľov sociálnych služieb**

(doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc.)

Štúdia mapovala situáciu, ako sa na Slovensku využívajú sociálne služby poskytované verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb, napr. legislatívna úprava, vývoj verejných a neverejných poskytovateľov, ich počtov a zamestnancov, podmienky financovania ich aktivít.

Príspevky do štúdií o organizovanosti sociálnych partnerov v odvetviach

- **Železničná doprava a MHD**
- **Kadernícke služby a kozmetika**
- **Úprava koží a výroba obuvi**
- **Kovovýroba**

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

- **Výroba cukru**

(Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)

- **Výroba ocele**

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdie zmapovali relevantné organizácie zamestnávateľov a odborov v týchto odvetviach vymedzených podľa NACE Rev. 2. Išlo o organizácie, ktoré majú členov z definovaného odvetvia, sú členom príslušných odvetvových organizácií sociálnych partnerov na úrovni EÚ a uzatvárajú kolektívne zmluvy v odvetví. Správy informovali o sociálnom dialógu a pokrytí kolektívnymi zmluvami. Boli realizované v úzkej súčinnosti so sociálnymi partnermi pôsobiacimi v mapovaných odvetviach.

Aktualizácia existujúcich databáz

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

- **Podporné nástroje reštrukturalizácie**

Aktualizoval sa (posúdil, upravil, doplnil) existujúci základný súbor nástrojov, ktoré sa využívajú pri reštrukturalizácii podnikov. Celkom 7 nástrojov. Napr. podpora investícií (SARIO) a priemyselné parky, garančný fond, pružné formy zamestnania, podpora MSP a pod.

- **Zamestnanecké vzťahy**

Aktualizovala sa EÚ databáza ukazovateľov zamestnaneckých vzťahov, ktorá využíva aj tzv. databázu Wisser a kol. (ICTWSS). Databáza má v súčasnosti spracované tri okruhy problematik: riešenie pracovných sporov, kolektívne vyjednávanie, určovanie miezd a pracovného času.

- Vývoj miezd

Zmeny v spôsoboch určovania miezd. Mzdové vyjednávania a rast nominálnych miezd dohodnutý v kolektívnych zmluvách celkovo v rokoch 2009, 2010, 2011 a 2015. Rast miezd dohodnutý v KZVS pre verejný sektor na r. 2016.

- Médiá pre identifikáciu prípadov reštrukturalizácií

V zozname médií (SME, Hospodárske noviny, Pravda, Webnoviny, Trend) určených na sledovanie a identifikovanie relevantných prípadov pre monitorovanie prípadov reštrukturalizácií nedošlo k zmenám.

Spracovanie pravidelných štvrťročných správ za Slovensko

Tím korešpondentov vypracoval správy za 4.štvrťrok 2015 a za 1., 2. a 3. štvrťrok 2016. Štvrťročné správy podávajú aktuálne informácie o dôležitých udalostiach v určených oblastiach na Slovensku. Majú daný formát a určenú obsahovú štruktúru. Pozostávajú z dvoch samostatných správ:

- **Správa o dôležitých aktuálnych udalostiach**, ktoré sa udiali v príslušnom štvrťroku a majú vplyv na kolektívne pracovné vzťahy, zamestnanosť a sociálne zabezpečenie (tzv. IC správa - informačná a komunikačná). Napr. prerokovanie/prijatie dôležitej legislatívy a návrhov alebo dokumentov vlády, rokovanie tripartity, vlády alebo parlamentu, dôležité iniciatívy a aktivity sociálnych partnerov a pod.

- **Správa o realizovaných významných zmenách** v oblasti individuálnych a kolektívnych pracovných vzťahoch, mzdách, pracovných podmienkach, BOZP, organizácii práce, vzdelávaní a pod. (tzv. Network správa). Napr. nadobudnutie účinnosti zmien v pracovnej alebo sociálnej legislatíve, osobitne Zákonníku práce, zmeny a dôležité výsledky kolektívnych vyjednávaní, riešenie pracovných sporov, zmeny v minimálnej mzde a pod. Zo správ sa robí sumár najdôležitejších 2-3 zmien (maximálne 600 slov), ktoré sa potom publikujú za Slovensko spolu so správami z ostatných členských štátov EÚ. Z nich možno ako príklady uviesť informáciu o kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa (KZVS) vo verejnom sektore na r. 2016, rozširovaní KZVS OZ Kovo v strojárskom priemysle a zmeny v rozširovaní KZVS od marca 2016, rast minimálnej mzdy na r. 2017.

Iné výstupy a aktivity

- Vypracovanie informatívnych záznamov/pasportov prípadov reštrukturalizácie podnikov

(Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)

Týkajú sa vytvárania nových pracovných miest, ako aj znižovania počtu zamestnancov. Do systému spadajú prípady (existujúce podniky a nové investície) s pohybom minimálne 100 pracovných miest, alebo 10 % zamestnancov v podnikoch s najmenej 250 zamestnancami. V hodnotenom období bolo zmapovaných a zaslaných 28 relevantných prípadov.

- Informácia o kolektívnom vyjednávaní vo verejnom sektore

Stručná informácia o vývoji kolektívneho vyjednávaní vo verejnom sektore na Slovensku od r. 2003 do r. 2015. Legislatívna úprava a charakteristiky vyjednávaní pre štátnu službu a pre výkon

prác vo verejnom záujme. Obsah kolektívneho vyjednávania a aktéri. Vývoj mzdového vyjednávania a dohodnutý rast miezd.

- Transpozícia Nariadenia EÚ o vysielaných pracovníkoch v národnej legislatíve

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Krátka informácia o uplatnení Nariadenia Európskej únie č. 2014/67 o presadzovaní európskych predpisov ohľadne vysielaných pracovníkov. Toto nariadenie bolo implementované Zákonom č. 351/2015 Z.z. o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb. Informácia popisuje hlavné zmeny v povinnostiach zamestnávateľov a postoje sociálnych partnerov k novej legislatíve.

- Pravidelné ročné hodnotenie aktivít na projekte Network

Na vyžiadanie Eurofound **tím korešpondentov pri IVPR** vyjadril svoje názory, stanoviská a odporúčania k rôznym aspektom aktivít spojených s realizáciou úloh projektu Network vrátane hodnotenia spolupráce a podpory poskytovanej príslušnými členmi tímu Eurofound.

Bližšie informácie o Eurofound a projekte Network of European Observatories sú k dispozícii na jej web stránke www.eurofound.europa.eu. Tu sú k dispozícii aj publikované výstupy spracované v rámci projektu Network za Slovenskú republiku.